

† *Vzpomínka na Jaromíra Štvána*

Přečetl jsem si nedávno v Lidových novinách oznámení rodiny, že ve Švýcarsku v létě zemřel a je tam i pochován Ing. arch. Dr. Jaromír Štván, významný urbanista, polyhistor mluvící a píšící v několika jazycích. Architekt Štván, zvaný mezi přáteli „Šany“, byl jednou z mnoha mimořádných osobností, které opustily naši republiku po sovětské okupaci v roce 1968.

Poznali jsme se před padesáti lety, když na počátku „šťastných“ let šedesátých jsme byli tehdejší Státní komisí pro investiční rozvoj vysláni na kongres OSN k pozemkové politice, který se konal v Paříži. Štván v té době měl jako pracovník brněnského pracoviště Výzkumného ústavu výstavby a architektury mezinárodní zkušenosti a konexe a bohatě publikoval. Přednesli jsme na kongresu naši tehdejší koncepci ochrany zemědělského půdního fondu a vyvolali tím tiskovou konferenci, na které účastníci ze západních států měli málo pochopení pro naše odvoody za odnětí půdy svému účelu. Scházeli jsme se též s místními architekty a malíři – stoupenci tzv. „nové figurace“ a užívali dočasného závanu svobody. Po návratu z Paříže mi Šany zprostředkoval styky s odborníky ve výstavbě v tehdejší západní Německu, se kterým jsme neměli diplomatické styky. Představitelé v Bonnu nám při prvních konzultacích na tamním ministerstvu výstavby dali požehnání pro tzv. „Fachgespräche“, což našim odborníkům na přechodnou dobu (tj. až do roku 1968) umožnilo navštěvovat německá odborná pracoviště.

Po Štvánově emigraci jsme si až do roku 1990 psali a později po sametové revoluci jsme se setkali s ním i jeho paní až při jeho cestách do vlasti. V roce 1991 se na Úřadu federální vlády ČSSR začala zpracovávat „Koncepce nové právní úpravy územního plánování a stavebního řádu“ a k tomu účelu byla vytvořena pracovní komise. Jako její předseda jsem navrhl tehdejšímu předsedovi vlády Pavlu Rychetskému, aby jmenoval zahraničním poradcem též Jaromíra Štvána. To byla naše poslední spolupráce, která však zůstala po rozdělení státu nedokončena.

Je mi velmi líto, že Jaromír Štván jako vysoce erudovaný a vzácný odborník ve výstavbě nesměl pro naši zemi udělat více, a že pro současné pracovníky v urbanismu a územním plánování je v podstatě málo známou osobou. Skláním se před jeho památkou a vždy budu vzpomínat na jeho hluboké vzdělání a znalosti, dokonalý společenský šarm, přátelství a lesk harmonické osobnosti.

Přál bych si, aby někdo zpracoval studii o brněnské škole vynikajících urbanistů, kteří byli v čele progresivních myšlenek a činů, ale proto také museli snášet řadu příkoří a těžkostí.

Miroslav Hegenbart